АВГУСТ 16 Среда 1939 он № 188 (2828) Сэн 10 мүнгэ

Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумай ОРГАН.

SSR SOJUUZAI SNK-de BA BKP(b)—ein CK-de

Kolxoozuud ba sovxoozuudai yrehenei aastoguudhaa orooho xereglexe tuxai

Oroohoto kylьtyyrenyydei nuudiiji halzaruulxa xemjyyd tuxai" SSSR-ei SNK-1939 onoi ijyyniin 29-nei togtoolooi 49 pyynktiiji 1939 onoi urgasa xuriaalgan ba xydөө azaxiin produuktnuudiiji beledxelgede beelexe tuxai" BKP(b) ein CK-ba SSR Sojuuzai SNK-gei onoi main 28-nai yderei togtooloi negedexi razdeelei pyynktiiji xubilalta bolgoxo, BKP(b)-ein CK ba SSR Sojuuzai SNK togtoono: yrehenei ba straxovoi foondnuudiiji xysed baiguulhanai hyyleer, kolxoozuud ba sovxoozuudai yrehenei uçaastoguudhaa sugluulagdahan tariaanai xerbee yleed baigaa haanь, yrehenei uçaastoguudhaa abtahan ylyy tariaan xadaa gyrenei urdaxi өөrilңgөө ujalganuudiiji dyyrgexiin tulada kolxoozuud ba sovxoozuudaar xereglegdeze bolxo, myn ujalganuudaa dyyrgehenei hyyleer—kolxoozuud ba sovxoozuudai xaraalamzaar busad xeregselnyydte xereglegdeze bolxo baina geze oloxo.

II. Kolxoozuuddaxi proosoor zvenoonuudta natuuraar preemi ygexe tuxai

SSSR-ei zyyn-urda taliin rai raioonuudta ynder urgasa xangaxa xemzeenyyd tuxai" SSSR-ei SNK ba BKP(b)-CK-gei 1938 onoi oktiaabriin 26-nai yderei togtoolol ehe huuri deere, SSSR-ei zyyn-urda taliin xuural raioonuudta prooso tariza ba xaran ylyy nuudta proosoor zvenoonuudai kolxoozniguudta zaagdahan naturaalьna preemi (proosoor) ygelgiiji xangaxiiji Povoo'zodoxi Neemecyydei ASSR-ei ba Kalmiicka ASSR-ei SNK-ji, Saraatovska, Stalingraadska, Kyibeşevske, Çkaalovska, Zaapadna-Kazaxstaanska, Aktiubinska, Voroşiilovograadska, Roostovsko, Voroonezska ba Xaarьkovska oblispolkoomuudiiji, myn Tamboovsko oobla stьdoxi RSFSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei orgkomiteediiji ujalgalaba.

Venoonuudta bexiiyylegde ploo çadь deere gektaar ahөө dunda ziseegeer 10 ntnerhee ylyy jixe urgasa ad baigaa haa, ene zvenoo kolxoozniguud bolbol azal derhөө gaduur gektaar by 10 ceentnerhee ylyylen aagdahan, tere urgasiingaa goi 20 proceent xemzeetei r natuuraar—proosoor preemi a baina.

BKP(b)-ein CK ba SSSR-ei SNK bolbol kolxoozdo oroohoto kylьtyyriin niite urgasahaa bolongyi, myn gyrende tariaa tuşaalgiin ba yrehenei foond xaalgiin plaanuudai dyyrgelgiiji haiguulhanai hyyleer ...

Respyyblike dotorxi byxii kombainioornuudta!

(Kyrbiin MTS-iin, Cerendorziijevai kombainova agregaadai kollektiivei bişeg)

Nyxedyyd, kombainioornuud!

Respyyblikiin kolxoozuudai tariaan deere, kolxoozniguud ba kolxoozniçanuudai en sexe ba staxaanovska xy delmerinyydei rezylьtaad—ba urgasa edleeşee. Ene urga sag soonь ba xuraanşji ltegyigөөr xuriaaza abxa regtei.

Eneenei tula bidende byxii bloovinuud bii. Zygөөr le, by kolxoozniguud ba kolxooz canuudai organizoovannoor şangaar xydelmerilelge gdene.

Ene xereg bolbol kombaioornuudhaa myn le jixe duldaxa baina. Kombain—ene daa ton ynete ba jixe ynder eede byteesete maşlina jym. reniiji şadamaraar xereglexe eregtei, tiigeel haa, demii ilgiiji gargaxagyiş, kombainiin yeze şadaxa byxiijinь byrin ereglexeş. Agregaadai sag rgelziin xydelmerieer maşiin gai xamgaa amzaltanuudiiji blaza bolxo, gexiin xamta, erbee kombainiin byten baiıranь, traaktoral ebderenxei a eldeb dutagdalnuudtai deeheenь xydelmerileegyi haanь -xereg byteze ygexegyi ba kombainiin byteesenь nileed ba a bolxo baina geze өөhedilngөө opedhoo medenebdi. Kombainadaaş, traaktortaaş serьoznoor ba anxaraltaigaar xandaxa johotoi gehen zaabariiji, өөhediingөө xydelmeri deere ejelyyldeg, saxidagabdi.

Bidener bolbol pooli deere arxahaa urid, ene onoi seoon dotor, kombainaaraa 600 ektaarhaa dooşo bişe tariaa angiiji xuriaaza gehen ujal aa xyndeteigөөr dyyrgexebi xuriaalgiin tyryyşiin delmerinyydei oopedhoo balan medyyinebdi.

Bidener xadaa өөrilngөө 15 yytovo kombain „Kommunaar" deeree, 4,5 yderei torşo soo 115 gektaar tariaa gexe gy, ali nege yderte 25,1 gektaariiji xuriaahan nabdi. Aavgustiin 11-nei yder—jixel ynder byteesiin yder baigaa. Ene yderte, bidener bolbol 12 çaasai torşo soo 28,80 gektaar tariaalangiiji xuriaagaabdi. Xydelmeriin şanar hainda segnegdee Ene xadaa bideniiji yşөө xanaanagyi. Kombainaar yşөө jixiiji xuriaaza bolxo. Tiimehee, bidene xadaa өөrilngөө agregaadai yşөө ynder byteeseteigөөr xydelmerixiins tylөө temesenebdi. Manai agregaad bolbol olon gektaarai tylөө temesexehee gadna, myn tereşelen, xuriaalgiin erxim şanarai tylөө temesenә. Xerbee, nege kombainioor xadaa olon gektaar tariaalangiiji xuriaagaad, orooho jixeer geegee haa, tere xydelmeri xende xeregteib?—xereggyi. Ynder deede byteese xadaa hain şanartai baixaar xuriaaxa xeregtei. Tiixede le, kombainioorliji erximde, tooloozo bolxo.

E e onoi namarai yjede, manai exe oronoi zyrxen—Moskvaada kolxoozniguudai Byxesojuuzna Sjeezd neegdexenь. Ene Sjeezd xadaa istoriiçeska udxaşanartai. Kolxoozniguud, kombainioornuud, traktoristnuud ba kolxoozno-tovaarna feermenyydei xydelmerilegşed bolbol kolxoozniguudai tus Sjeezdde xabaadaxa xyndete erxe olxiin tylөө socialiis sorevnovaanida yni orolsohon baixa johotoi. Tiime erxiiji tuilalga—ton xyndete xereg.

Xydelmeri deeree ynder deede byteesiin tylөө, tereneigee yndehөөr, kolxoozniguudai Byxesojuuzna Sjeezdde delegaad bolxiin tylөө socialiis sorevnovaanida orolsoxiijinь respyyblike dotorxi byxii kombainioornuud, traktoristnuud ba kolxooznigguudiiji uriaalnabdi.

Bidener xadaa 1940 onoi xydөө azaxiin Byxesojuuzna viistavkede xabaadaxa erxiin tylөө, myn Irkyytske ba Çiitinske oblastьnuudtai batalhan socdogovor soogoo abhan ujalganuudaa dyyrgexiin ba ylyylen dyyrgexiin tylөө temeselxe baibabdi.

T. Cerendorziijev—kombainioor.

Je. Gomboojev—ştyrvaalь şçig.

S. Kozloov—traktoriist.

G. Jerofeejev—traktoriist.

BMASSR-ei Narkozeemei prikaaz №385

Ulaan-Yde goorod, 1939 onoi aavgustiin 13.

§ 1.

15 ïyytovo kombainaar 4,5 yderei torşo soo 115,5 gektaariiji aavgustiin 11-de 28,80 gektaar tariaalangiiji hain şanartaigaar xuriaaza abhan, Kyrbiin MTS-iin kombainioor nyxer Cerendorziijevei staxaanovska xydelmeriiji temdeglezе, 500 tyxerig syymmiin myngөөr şagnaxa.

§ 2.

MTS-iingee zөөrihөө ştyrvaalьna nyxer Gomboojev ba traktoriistnuud nyxed Kozloov ba Jerofeejev gegşediiji şagnalgadaa 1000 tyxerig tabixiijinь Kyrbiin MTS-iin direektor Kakayyliniiji ujalgalxa.

§ 3.

Kombainova xuriaalgiin dyyrgegdehenei hyylde, nyxer Cerendorziijevei kombainova agregaadta xydelmerilze baihan traktoriist nyxer Jerofeejev ba ştyrvaalьna nyxer Gomboojeviiji xydөө azaxiin Byxesojuuzna viistavkede ekskyrsaantaar elьgeexe (nyxed Cerendorziijev ba Kozloov gegşed xabaadagşa baihaaraal viistavkede oşoxo).

§ 4.

Ene prikaaz ba Kyrbiin MTS iin № 6 agregaadai kollektiivei bişegiiji kombainova agregaaduudai yiledberiin soveşçaaniinuud deere zybşen xelsexiiji ba byxii ysloovinuudiiji baiguulza, byxii agregaaduudai staxaanovska xydelmeri organizoovaalxiijinь MTS-yydei direektornyyd ba tedenei orologşodiiji ujalgalxa.

BMASSR-ei Narkomzeemei oorlogşo—K. ABRAAMOV.

Pooli deerexi xudaldaan

Polevoi xudaldaaji yrgenөөr delgeryylelge—ybehe, tariaa xuriaalgiin kampaaniinuudiiji sag soonь, ton tyrgenөөr dyyrgelgiiji xangalsaxa baihaniinь eli. Ene şuxaliin şuxala xydelmeriin udxaşanariiji xaana haitar medeneb, tende tere xadaa muu bişeer organizoovaalagdadag baina.

Xoriiin aimagai Kraasna-Partizaanska selьpoo (tyryylegşenь nyx. Nurbiin) bo'bol ybehe xuriaalga deere xydelmerixe kolxoozniguudiiji obsluuzivalxiin tula, Aşangiin, Anaagai somonuudai kolxoozuudainь ybehe xuriaalgiin 18 brigaadanuudainь dunda nyydel xudaldaa organizovaalhan baigaa. Tiigeed, byd, sai, maxoorka, miilo, dabahan, şiira g. m. ed tovaarnuudiiji yrgenөөr xudaldaana.

Eeenei rezylьtaadta, ajaar yni 11000 tyxerigei tovaarnuudiiji xudaldahan baina. Mynөө, nyydel razvoznoi—ziize roozniçno xudaldaanuudiiji, tus somonuudai kolxoozuudainь pooli deere organizoovaalxanь.

Nyydel xudaldaaji organizovaalza, kolxoozniguudiiji kylьtyyrnei obsluuzivalalga—xudaldaa erxildeg organizaacanuudai bojevoi zoriigonь bolno.

DAM. ZAM.

Muusa xydelmerildeg selьpoo

Zediin aimagai, Deede-Burgaltain selьpoogoi xydelmeridenь serьjoozno dutuunuud bii. Tere xadaa ene ziide şine selьmaagiiji oboruudovalza, zunai exieer neexe plaantai baihan aad, mynөө xyrter oboruudovaalaagyi, neegeegyi baixahaa gadna, eneegeer Jamarşji beledxelei xydelmeriiji jabuulnagyi, ynendөө, ene şuxaliin şuxala xeregiiji tahaldalda xyrgebe.

Xydөөde xileeme xudaldalga xadaa jixexen udxaşanartai. Teed, tus selьpoogoi tyryylegşe nyx. Garmiin bolbol tereenlij oroidoosji xeregseenegyi. Enenь, өөrilngөө muu rezylьtaadiiji xaruulna gebel, xileeme xudaldalga organizoovaalagdadaagyi baina. Xileemiiji gutaaxa, yzөөxe g. m. uşarnuud, zarim yjede yzegdedeg baixa jym.

Gadna, ene selьpoogoi magaziinuudinь kylьtyyrne yzemzegyi, halan muuxai baidaltai baina. Xadaa kylьtyyrne soveed xudaldaanai printsipiiji xazagairuulhan ton eşyyritei ba zoxidgyi baidal bolno. Tiimehee, selьpoogoinь tyryylegşe nyx. Garmiin bolbol өөrilngөө xydelmeriiji şinedxen tabiza, azalşadai ereltiiji xysed xangaltataigaar xangaxa ujalgatai.

G. ŞAGDARAI.

Nyxed Voroşiilov ba Şaapoşnikov xadaa angliiska ba francuuzska vojeenne miissinyydtei uulzaba

Oborooniin Aradai Komissaar, Soveed Sojuuzai maarşal nyx. K. Je. Voroşiilov bolbol RKKA-gei generaalьna ştaabai naçaalьnig, negedexi raangiin komandaarm nyx. B. M. Şaapoşnikovtai xamta, admiraal Draaks ba generaal Dymaankaar tolgoiluulhan angliiska ba francuuzska vojeenne miissinyydiiji ugtaa abba. Vojeenne miissinyyd bolbol angliiska posool gospodiin Siidsеr ba francuuzska posool gospodiin Nadziaaraar nyxed Voroşiilovto ba Şaapoşnikovta elьgegdehen baigaa.

* *

Ydeşelen, soveedske vojeenne missi bolbol angliiska ba francuuzska vojeenne missinyydte zoriuulan obeed beledxebe.

Obeedte: Velikobritaaniin posool g. Siids, Fraanciin posool g. Nadziaar, admiraal Draaks, generaal Dymaank, aviaciin maarşal Berneett, generaal-maioor Xeivyyd, generaal Valeen, francuuzska vojeenne attaşee generaal Palaas, angliiska uhan-seregei attaşee kapitaan Kleençl, angliiska vojeenne attaşee polkoovnig Faierbrets, francuuzska agaar-seregei attaşee podpolkoovnig Liyyge, angliiska agaar-seregei attaşee podpolkoovnig Xellayeell ba vojeenne missinyydei busad çleengyyd; SSSR-ei oborooniin Aradai Komissaar, Soveed Sojuuzai maarşal nyx. K.Je. Voroşiilov Uhan-seregei floodoi Aradai Komissaar, xojordoxi raangiin flaagman nyx. N. G. Kyzneceov, gadaada xeregyydei Aradai Komissaarai orologşo nyx. V. P. Poteemkin, RKKA-gei generaalьna ştaabai naçaalьnig, negedexi raangiin komandaarm nyx. B. M. Şaapoşnikov, moskoovsko vojeenne ookrugai seregyydiiji komaandovalagşa, soveed sojuuzai maarşal nyx. S. M. Bydioonnii, Kiijevske vojeenne ookrugai seregyydiiji komaandovalagşa, negedexi raangiin komandaarm nyx S. K. Timoşeenko, RKKA-gei agaar-seregei xysenyydei naçaalьnig, xojordoxi raangiin komandaarm nyx. S. A. Loktioonov, Beloryysske vojeenne ookrugai seregyydiiji komaandovalagşa, xojordoxi raangiin komandaarm nyx. M. P. Kovalioov, RKKA-gei generaalьna ştaabai naçaalьnigai orologşo komkoor nyx. I. V. Smoroodinov ba oborooniin Aradai Komissariaadai, Uhan-Seregei floodoi Aradai Komissariaadai ba gadaada xeregyydei Aradai Komissariaadai xariuusalgata xydelmerilşed jirebed.

Nyx. K. Je. Voroşiilov ba angliiska, francuuzska vojeenne missinyydei glavaanuud xadaa xani barisaagai toostuudiiji andaldahan baina.

Колхознигуудай культурна эрилтые хангаха

Колхознигууд хадаа культурна ба зажиточна байдалтай боложо, тэдэнэй культурна эрилтэнь үдэрһөө үдэр бүри ургажа байһан хэндэшье мэдээжэ байна.

Тиимэ дээрэһээ, олонхи колхознигууд ба колхозницанууд болбол тон олон янзын эрилтэнүүдые табидаг байна.

Колхознигуудайнгаа эдэ эрилтые колхозой хүтэлбэрилэгшэд хадаа хэрэвэр хангахаб гэбэл,—тон хангалтагүй, жэшээлэбэл, нүүдэл кино хадаа планайнгаа ёһоор колхозуудта ерэхэдэнь, харин „мүнгэгүйбди, кино хэрэггүй" гэжэ бусаажархидаг ушарнууд үзэгдэдэг байна.

Гэгээтын сомоной (Зэдэ), Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ—коммунист нүхэр Цыбиков хадаа нүүдэл киноее хоёр дахин бусаагаа. Мүн, Дээдэ-Торийн сомоной „Ким" колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Борбоев хадаа киное 3-дахин бусаагаан байха юм. Иимэ факт Дэрэстэйн сомоной „Социализм" колхоздошье байгаа.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд болбол колхознигуудайнгаа культурна эрилтэнүүдые хангахын оронд, мүнгэгүйбди гээд, кино гаргалгые болюулжа байһадаа, политическэ алдуу хэнэ гэдэгэ буруу болохогүй байна.

Колхоздо культфонд гэжэ байдаг, гадна, колхознигууд өөһэдынгөө мүнгөөршье кино харахые хүсэдэг байха юм.

Иимэ условинуудай байбашье, энээнии организовалхы хүсэдэггүй байна.

Ц. АЛТАЙСКИЙ.

Ажахын кампанинуудай үедэ ликбезэй хүдэлмэриие мартажа болхогүй

Зэдын аймаг дотор, 1939 оной мартын 10-най мэдээгээр, бэшэг мэдэхэгүй 1859 хүнүүд байһан аад, мүнөө тэрэ гэһэнһээ хойшо 4 һара үнгэрөөд байхада 1329 хүнүүдэнь бэшэг мэдэхэ болжо, 4 сельсоведүүдтэ (Дэрэстэйн, Дээдэ-Торийн Боргойн ба Гэгээтын) нииидэхэ грамотна болһон байна. Мүн, Сагаан уһанай сельсоведтэ бэшэг мэдэхэгүй 70 хүн байһан аад, дээрэ дурсагдаһан саг соо 69-нь грамотна болбо. Үлэһэн нэгэ хүнэнь мүнөө һуража байна.

Тиихын хамта, августын 1-нэй мэдээгээр, түс аймаг дотор грамотна болоогүй 530 хүнүүд үлэһэн байна.

Жэшээлхэдэ, Доодо-Торида—102, Наранай сельсоведтэ—87 хүн грамотна болоогүй үлэһэн байна.

Аймагай гэгээрэлэй таһагай мэдээгээр, бэшэг мэдэхэгүй 526 хүнүүд на атанай һургуулида хабаадуулагдаһан байха юм. Шалгаха болоо ha, олонхи колхозуудта наһаганай һургуулинууд хүдэлмэрилхөө болишонхой байна.

Нэгэ үедэ, аймагай организацинууд болбол БМАССР-эй 16 жэлэй ойдо (июлиин 10) болтор, бэшэг мэдэхэгүйые ликвидацилгые дүүргэхэ гэжэ гоёор хэлсэһэн аад, харин тэрэ болзоройнгоо дүүрхэтэй хамта, энэнь мартагдашоо.

Ликбезэй хүдэлмэриие оперативнаар хүтэлбэрилжэ, бэшэг мэдэхэгүйн ликвидацилгые ойрын үдэртэ дүүргэхэ шухала.

Ц. Алтайский

SOVEED SOJUUZ DOTOR

Bolgaarska parlaamentiin depytaaduudai gryyppe xadaa nyx. V. M. Moolotovtoi uulzaba

Aavgustiin 10-da, Kreemlьde, SSR Sojuuzai Aradai Komissaarnuudai Soveedei tyryylegşe nyx. V. M. Moolotov bolbol parlaamentiin tyryylegşiiji orologşo g. G. Maarkovaar, gadaada xeregyydei talaar parlaamentske komissiin tyryylegşe g. Govedaarovoor ba parlaamentiin finaansova komissiin tyryylegşe g. P. Kiossei-vaanovaar tolgoiluulhan 20 xynei sostaavtai bolgaarska parlaamen tiin depytaaduudai gryyppetei uulzaba.

Uulzalgada, SSSR-ei gadaada xeregyydei Aradai Komissaarai orologşod nyx. V.P. Poteemkin ba nyx. V. G. Dekanoozov jirebed.

Uulzalga xadaa xanibarisaagai atmosfeerede bolhon beseedeer ydeşegdebe.

Дээдэ һуралсалай заведенинүүдтэ абалга

Оронойнаа олонхи вузнүүд болбол шэнэ студентнүүдые абалгынаа план амжалтатайгаар дүүргэбэ.

СССР-эй СНК-гэй дэргэдэхи дээдэ һургуулинуудай хэрэгые эрхилхэ комитет болбол энэ вузнүүдэй директорнүүдтэ испытани бариһан аад, вакантно һууринууд үгыһөө, тэдэнэй зүбшөөлтэйгөөр буса укомплектовалагдаагүй вузнүүдтэ эльгээхые дурадхаһан байна. Мэдүүлгэнүүдые абалга сентябриин 5 хүртэр байха.

(ТАСС).

Столица—советүүдэй һунгалтада бэлэдхэжэ байна

Столицада—московско ба районно советүүдэй һунгалтада бэлэдхэл эхилээ.

Москвагай бүхы районуудаар, һунгагшадайнгаа урда депутадуудай отчет хэнэн суглаанууд болно. Москвагай болбол райсоведүүдэй ба депутат бүхэнэй хүдэлмэрие активнаар зүбшэнэ. Дзержинскэ районондохи һунгагшадай суглаан хоёр депутадуудай хүдэлмэрие хангалтагүй гэжэ тоолобо. Гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, пенсионернүүд ба бусад ехэ активность гаргана. Бауманскэ районно депутадуудаа гадна, районно Советэй таһагуудые даагшад ба бусад выступалаа.

Советскэ районно Совет болбол өөрынгөө деятельностиин тухай отчет түсагаар брошюра болгон һаядаа гаргахань.

Столицын бүхы районуудта ойрын үдэрнүүдтэ советскэ эрхэ шудалха богонихон болзорой курс нээгдэхэнь. Эндэ, Советүүдэй депутадууд, активистнууд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд ба бусад һуралсаха байна. Курсынь зорилго хадаа һунгуулиин комиссануудта хүдэлмэрилхэ политическэ грамотна хүнүүдые бэлэдхэхэ.

Олон Советүүд—һунгуулиин комиссануудта хабаатай гэрнүүдые бэлэдхэжэ байна.

Бурят-Монгол бэшэгые ород алфавидта оруулалгада хэн haад хэнэб?

Бурят-монгол бэшэгые шэнэ алфавидта оруулалга болбол гүрэнэй удхашанартай хэрэг мvн. Энэ хадаа ород хэлэ бэшэг шудалалгые хvнгэдхэжэ vгэхэ байна. Гадна, ород алфавидай vзэгvvдэнь Бурят-Монгол хэлэнэй абяае тодоор тэмдэглэдэг. Нэгэ абяан аад, латын алфавид дээрэ хоёр vзэгөөр тэмдэглэгдэдэг ушарнууд, шэнэ алфавидта vгыхэгдэхэ. Мvнөө, hургуулинуудта нэгэ алфавид дээрэ vзэхэ, энэнь хадаа ород ба бурят хэлэнvvдые шудалха ябадалые хvнгэдхэхэ, угаа ехэ арга мvн.

Гадна, Бурят-Монгол бэшэгые шэнэ алфавидта оруулхада, бурят-Монгол хэлэ бэшэгэй орфографинь тодо hонор боложо vгэхэ юм. Мvн, ород ба бурядшье хэлэнэй политическэ ба научно-техническэ терманvvд зvбөөр бэшэгдэхэ болохо.

Манай Бурят-Монгол республикын ажалшад—колхознигууд, хvдэлмэришэд ба интеллигентнvvд болбол шэнэ алфавидай проектые зvбшэн хэлсэхэ зуураа, Бурят-Монгол бэшэгые шэнэ алфавидта оруулха тухай хэмжээябуулгануудые халуунаар дэмжэhэн байгаа. Б.-М. бэшэгые шэнэ алфавидта оруулхатай дашарамдуулан, республикын ажалшад, эгээл тvрvvн, hургагшадта шэнэ бэшэгые тон тvргэнөөр шудалуулхын зорилгоор, мvн тэрэшэлэн, hуралсалай жэлэй эхилхэ vедэ hургуулинуудые шэнэ алфавид дээрэ учебнигvvдээр саг соонь хангахын зорилгоор, БМАССР-эй Совнаркомой 1939 оной майн 15-да гаргаhан тогтоолые, Наркомадуудай, учреждениnvvдэй ба предприятинуудай хvтэлбэрилэгшэд болбол хэр зэргэ практическа бэелvvлжэ байhынь харахада, тон хангалтагvй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Манай республикын бvхы hургуулинууд хадаа бурят хэлэндэ hуралсаха занятинуудые, энэ жэлэй сентябриин 1-hээ шэнэ бэшэг дээрэ эхилэхэ байна.

Тээд, мvнөө хvртэр шэнэ алфавид дээрэ нэгэшье учебник гаргагдаадvй.

Энэ позорно ушар юун дээрэhээ болооб гэхэдэ, Гостипографиин директор нvхэр Голубцов хадаа учебник ба hуралсалай бvхы литературануудай хэблэлгые таhалдуулжа байна.

Нvхэр Голубцов болбол шрифтнvvд ба бусад шухала хэрэгсэлнvvдээр типографияа эртээнhээ хангаха, шэнэ алфавид дээрэ бурят-монгол хэлэндэ hургаха курснуудые наборщигуудтаа организовалха ба специальна кассануудые бии болгожо, учебнигvvдэй хэблэгдэхэ vе соо наборщигууд ба бусад хvдэлмэришэдые байлгаха ёhотой байhан аад, эдэ хvдэлмэринvvдые практическа хvсэд бэелvvлжэ шадаагvй дээрэhээнь, тус типографида наборщигууд ба бусадшье хvдэлмэришэд ехэ дутамагдана. 22 наборщигуудтай байха аад, мvнөө миил 7 хvн хvдэлмэрилнэ.

Учебнигvvдые саг соонь хэблэн гаргаагvй ушарань, ехэнхинь хvдэлмэришэдэй дутууhаа болоно. Шэнэ алфавидай шрифтнvvдые июлиин 5-да абаhан байбашье, тэдэнээ мvнөө хvртэр илгажа (разбор) хэжэ дvvргээгvй ба „у“ vзэгэй „шрифтгvй“ гээд hуудаг.

Типографиин хvтэлбэрилэгшэд хадаа шэнэ алфавид дээрэ учебнигvvдые июлиин 15-hаа, 20-hоо хэблэжэ эхилхэбди гэжэ хэдэн болзор тогтооhон аад, учебнигvvдээ хэзээшье хэблэжэ эхилхэеэ мэдэхээ болёод байна. Тэрэшэлэн, Наркомпрос ба аймагуудай гэгээрэлэй таhагууд болбол республикын бvхы районуудахи hургуулинуудта бурят хэлые заадаг, эхин hургуулинуудай багшанарай бvхы составые курсовой сетьдэ хабаадуулха ба баhа тиимэ курснуудые ехэ наhатанай hургуулинуудай багшанарта организовалха уялгатай байгаа. Гэбэшье, манай республикын бvхы районуудахи hургуулинуудта бурят хэлые заадаг багшанар хадаа курснуудта булта хабаадуулагдаагvй ба ехэ наhатанай hургуулинуудай хvдэлмэришэдтэ нэгэшье курс организовалагдаагvй. 1939 оной зунай vе соо, эхин hургуулинуудай миил 36 багшанар, дунда ба хусэд бэшэ дунда hургуулинуудай 31 hургагшад шэнэ алфавидта hуралсаhан байна.

Наркомадуудай, учреждениnvvдэй ба предприятинуудай хvтэлбэрилэгшэд болбол өөhэдынгөө сотруднигуудые шэнэ алфавидта hургаха курснуудые организовалаагvй.

Энэ политическэ удхашанартай хэрэгтэ серьезно бэшээр хандажа, шэнэ алфавид шудалалгые самотекто табиhан байна.

Жэшээлхэдэ, Гэгээрэлэй Нарком нvх. Баханов болбол эгээл тvрvvн гэгээрэлэй хvдэлмэришэдые шэнэ бэшэгтэ hургаха хэмжээябуулгануудые абаха ёhотой нюур байбашье, мvнөө хvртэр сотруднигуудайнгаа дунда шэнэ алфавидта hуралсаха курс—кружок организовалаагvй. Сотруднигуудань шэнэ бэшэг мэдэхэ болоогvй байнад.

Бурят хэлэнэй багшанарые шэнээр hэльбэн бэлэдхэлгэ ба курсда хабаадуулалга тон хангалтагvйгөөр табигданхай.

Тэрэшэлэн, Финансын Нарком нvхэр Гусев хадаа 32 бурят сотруднигуудтай аад, эдэнэй дунда ямаршье курс—кружок организовалаагvй, курсда зааха „багшагvйбди“ гээд, багшиин өөрөө ерэхые хvлеэжэ hууна.

ВЛКСМ-эй Обкомой секретарь нvхэр Тертычный болбол сотруднигуудайнгаа дунда богонихон болзорой курс организовалха, шэнэ алфавид дээрэ бурят-монгол бэшэгтэ hуралсаха гэhэн, БМАССР эй Совнаркомой, майн 15-ай тогтоолые дуулаагvйб — гэжэ, vнэндөө, шэнэ алфавидта ороhоноо мартажархёод, hанаа амархан hуужа байна.

Иимэ фактнууд хадаа Наркомат бvхэндэ, учреждени бvхэндэ олдохо байна, тэдэнэй заримань сэхэ саботировална.

Ушар иимэhээ, шэнэ бэшэгые шудалха шиидхэхы хэмжээнvvдые ойрын vдэрнvvдтэ абаха тон шухала. Г. Ж.

Praviitelьstviin şuxala daabari

SSR Sojuuzai Sovnarkoom bolbol „1939 ondo, malazaliiji xygzyvlxe gyrenei plaan tuxai“ 1939 onoi, 360-daxi noomeroi togtool soogoo, ene onoi oktiaabriiin 1 xyrter byxii malnuudai yvlteriiji todorxoilxii ba eneeniiji dokymeenteer ofoormilxii gazartariaalangai oorganuudiiji ujalgalhan baina. Mvn, ene togtooloi johoor, 1939 onoi oktiaabriiin 1-de, sovxoozuud ba kolxoozuudta, kolxoozniguudai liiçne edlelgede baigaa tomo yylterte malnuudiiji yyltereinь ba generaaciinь talaar, yçoodto oruulxaar Narxozyçood ujalgalagdahan jym.

Ene togtooloi ba myn tereşelen, SSSR-ei SNK-gei dergedexi Ekonoom Soveedei 1939 onoi ijyyniiin 29-nei ba „Malnuudiiji yyltereerenь yçoodto oruulxa tuxai“ BMASSR-ei Sovnarkoomoi, ene onoi ijyyliiin 25-nai togtooloi johoor, sovxoozuud ba kolxoozuudta, kolxoozniguudai liiçne edlelgede baigaa tomo yylterte byxii malnuudai yyltereinь ba generaaciinь yçood aavgustiin 10-haa ene onoi oktiaabriiin 1 xyrter Bauutiin, Xoito-Baigalai aimaguudhaa, Tynxenei aimagai Akiin xoşuunhaa busad, manai respyybliikiin byxii aimaguudta jabuulagdaxa baina.

Tomo yylterte malnuudai yçood abalga bolbol Praviitelьstviin şuxala daabari myn. Ene xadaa yylterte malnuudai too tolgoiji ba territoriaalьna xabaaran bailgiinь todorxoilxo udxaşanartaigaar jabuulagdana. Yylterte malnuudai yçoodoi rezylьtaadanь yylterei raioniirovaniiin plaaniiji zoxioolgodo, tomo yylterte malnuudiiji oloşoruulxa ba tedenei produktiivnostiiiji deeşelyylxe xydelmerinyydiiji planiirovalalgiin ba organizaacalgiin xeregiiji haizaruulgiin, tomo yylterte malnuudiiji xygzyylgiin xeregdexi vrediitelьstviin xolşolonguudiiji tyrgөөr likvidaacalgada ton ynete ba şuxala materiaalnuudiiji ygexe baina. Respyyblike dotor tomo yylterte malnuudiiji xygzyyleigiin, selekcioonno xydelmerinyyd dutamag ba doodo xemzeede baina. Tomo yylterte xonid ba jamaadiiji xygzөөlgiin, gyrenei kniige bii bolgogdoodyi baina. Mynөө, eberte malnuudai ba aduunai talaar gosplemkniigede tomo yylterte malnuud ysөөn bişegdenxei.

Myn tereşelen, malnuudiiji xygzөөlgiin raioonno kniigenyyd muusa xytelberilegdene. Gexiin xazuugaar, hyylei gurban zilnyydei torşo soo 45 milliaard tyxerigei 10 mlangan tolgoi tomo yylterei malnuud xudaldaza abtahan baina.

Niutagai yylterte malnuudiiji tomo, kylьtyyrne yylterte malnuudaar metizaacalga myn le xangaltagyigөөr jabuulagdana. Zişeelxede, 1938 ondo yxernyydei 52 proc., xoniduudai 49,1 proc. tomo yylterte proizvodiitelьnyydeer oroondo oruulagdahan baina.

Deere zaagdahan faaktnuud xadaa tomo yylterte malnuudai yçoodonь muusa tabigdahanhaa jixenxidee boldog ba tiime deerehee, tere xadaa buruugaar ba xysed bişeer xereglegdedeg.

Tomo yylterte malnuudai yçood abxada, kylьtyyrne yylterte malnuudai ba myn tereşelen metiis aduunuudai, eberte malnuudai, gaxainuudai, xonid ba jamaaduudai yylter todorxoilogdoxo johotoi.

Malnuudai yylteriiji todorxoilolgo bolbol oopetne kvalifikaciirovanne zooteexnigyydei xytelberi doro, tusagaar zootexniiçeske komiissanuudaar jabuulagdaxa. Ede komiissanuud xadaa malnuudta zootexniiçeske xaralga xexe. Komissiin tyryylegşe—zooteexnig bolbol aimispolkoomoi preziidymeer tomilogdoxo ba batalagdaxa baina.

Kolxoozoi feermiiji daagşa, malazalai tyryy xyn ba selьsoveedei tylөөlegşed xadaa komiissiin sostaavta myn le orolsoxo jym.

Zootexniiçeske ene komiissa, byxii malnuudiiji xaralgaaraa malnuudai yylteriiji todorxoilxo.

Malnuudiiji zootexniiçeske xaralgiin byxii xydelmerinyyd xadaa kolxoozuudta malnuudai yylteriiji xysed eliryylxe ba dokymeentnyydiiji bişexehee gadna, myn tereşelen, kolxooz byride tomo yylterte malnuudiiji xygzөөlgiin xydelmerinyyydiiji haizaruulxiin tula praktiiçeska xemzeejabuulganuudiiji zoxiooxo johotoi.

Ene zorilgoor, kolxooz byxende zootexniiçeske xaralgiin rezylьtaadiiji ba yylteriiji şinzelen todorxoilolgiiji zootexniiçeske komissiin tyryylegşe bolbol kolxoozoi pravleeniiin ba aktiivai zybşen xelselgede tabixa johotoi.

Mynөөnei aavgustiin 5—7 xyrter, BMASSR-ei Narkomzeeme dergede, yylterte malai yçoodiiji abxa teexnike ba zuram tuxai asuudalaar, aimagai gazarai tahaguudai staarşa zooteexnigyydei instryktiivne soveşçaani bolzo, staarşa zooteexnigyyd xadaa aimagaa busahan darii, malnuudiiji zootexniiçeske xaralgada xabaatai byxii zooteexnigyydte instryktaaz ygexe.

Azoogoi xytelberilegşedei, ilangajaa xydөө azaxiin specialiistnuudai urda—yylterte malnuudai yçoodiiji ynder şanartaigaar, bolzor soonь abxa xariuusalgata zorilgo tabigdanxai. BMASSR-ei Narkomzeemei, aduun azalai Upravleeniiin specialiistnuud—zooteexnigyyd, zootexniiçeske „IRO“ staanciin nauuçna xytelberilegşed, Gosplemrasaadniguudai staarşa zooteexnigyyd ba AZO-nuudai plemxeregei zooteexnigyyd bolbol malai yylteriiji todorxoilolgiiji tolgoiloxo ba xytelberilexe johotoi.

Mynөө, byxii partiiina ba soveed organizaacanuudai zyghөө xalxaramziijinь, yylterte malnuudiiji yçoodto abxa asuudalnuudta yrgenөөr mobilizovaalalgiiji, ene xydelmeride tedenerei sexe xabaadalsalgiiji ba gazartariaalangai oorganuudta konkreetne tuhalamziiji xangaxa şuxala.

Hain yylterte malnuudai yçood tuşaa praviitelьstvenne zaabari tuxai oilguulamziin yrgen xydelmeriiji—respyblikaanska ba raioonno xebleleer damzuulan, kolxoozuudta organizovaalxa xeregtei.

Hain yylterte malnuudai yçood xadaa miil zootexniiçeske xereg bişe, xarin socialiis malazalii xygzөөlgede zoriuulagdahan azaxiin-politiiçeske şuxaliin şuxala xemzeejabuulga geze byxөөr oilgoxo xeregtei.

B. Lubsaanov—
BMASSR-ei Gazartariaalangai Narkoomoi orologşo.

Angliiska ba Francuuzska vojeenne miissinyydei Moskvaada jirelge

Aavgustiin 11-nei ygløøgyyr, admiraal Draaksaar ba Generaal Dymaankaar tolgoiluulhan angliiska ba francuuzska miissinyyd Leningraadhaa Moskvaada jirebe.

Leningraadska vokzaal deere, vojeenne miissinyyd bolbol RKKA-gei generaalьna ştaabai naçaalьnigiiji orologşo—komkoor nyx. Smoroodinovoor, dalain xeregyydiiji erxilxe glaavna ştaabai naçaalьnigiiji orologşo—negedexi raangiin kapitaan nyx. Alafyyzovoor, Narkomindeelei protokoolьno otdeeliiji erxilegşe nyx. Barkoovoor, Moskvaa goorodoi komendaant polkoovnig nyx. Syvoorovoor, SSSR-ei oborooniin Narkomaadai gadaada xarilsaanuudai otdeelei naçaalьnig nyx. Oseetrovoor, angliiska posoolьstviin soveetnig g. Ferekeereer, francuuzska posoolьstviin negedexi sekretaarь g. Ostroroogoor, angliiska uhan-seregei attaşee kapitaan Kleinçleer, angliiska agaar-seregei attaşee podpolkoovnig Xallaygeell ba francuuzska vojeenne attaşein tuhalagşa maioor Abraamaar ugtagdaba. (TASS).

Urihalamza zaxilga yrgelzelhөөr

Burkopsojuuzai kollektiiv xadaa 32765 tyxerigei urihalamza zaxiza abaad, kollektiivoigoo 116 çleengyydiiji xanduulhan baina.

Mynөө, urihalamza zaxilga urda mete yrgelzelhөөr baina. Yder byxende urihalamza zaxigşadainь too olon bolno.

Şçerbakoov.

Бурят-Монгол АССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй дамжуу Улаан Тугые олгохо тухай, Республиканска жюриин тогтоо

Республика дотор бэшэг мэдэхэгvйе ликвидацилха хvдэлмэриин ябаса тухай, гэгээрэлэй Наркомые орологшо нvхэр Политовай мэдээсэлые дуулаад, Республиканска жюриин тэмдэгэл энь:

1) Бэшэг мэдэхэгvйн ликвидацилгые 1939 оной майн 1-дэ тугэсхэхэ гэжэ, БМАССР-эй СНК тогтооhон юм. Энэ болзоронь таhалдаа. Июлиин 20-ной мэдээгээр, бэшэг мэдэхэгvйшvvдэй 79 процентнь hуралсалда хабаадуулагдаhан ба 64 процентнь грамотна болоhон байна.

2) Бичурай аймагай хvтэлбэрилхы хvдэлмэрилэгшэд, ВКП(б)-эйн Айкомой секретарь нvхэр Ильков, Аймгvсэдкомой тvрvvлэгшэ нvх. Петров, гэгээрэлэй таhагые эрхилэгшэ нух. Куфтырев, тэрэшэлэн, ВКП(б)-эйн Загарайн Айкомой секретарь нvх. Фомин, Аймгvйсэдкомой тvрvvлэгшэ нvх. Носкин ба гэгээрэлэй таhагые эрхилэгшэ нух. Михеев гэгшэд болбол бэшэг мэдэхэгvйшvvдэй hуралсалые зогсоожорхиhон байна. Тэдэнэр хадаа убэhэнэй ба тарянай хуряалгын vедэ ликбезэй хvдэлмэрие ябуулха сvлөөгvй гэжэ, vнэндөө, ликбезэй хvдэлмэрие зорюута hаналаар таhалдуулжа байна.

3) Наркомпрос ба тэрэнэй ехэ наhатанай hургуулинуудай таhаг болбол бэшэг мэдэхэгvйшvvдые hургуулида хабаадуулhанай ба hургажа гаргаhанай дунда тоонуудаар hанаагаа амаража, бэшэг мэдэхэгvйе ликвидацилгын хvдэлмэрие саботировалагшадта эрид хэмжээ абанагvй.

4) Энээнтэй хамта, бэшэг мэдэхэгvйн ликвидацилгы[...] лэхэ хvдэлмэрие hайн[...] биhан Яруунын аймаг[...] бэшэг мэдэхэгvйе ликв[...] гые дvvргэхэ дутэ[...]hэн [...] най, Север-байкалай р[...] дай hайн хvдэлмэрие [...] лэхэ хэрэгтэй.

Ликбезэй хvдэлмэри[...] гаа зарим дутуу дунда[...] нvvдые усадхахын тула[...] риин тогтоохонь:

1) Бэшэг мэдэхэгvйшvv[...] ралсалые таhалдуулхаг[...] ла эрид хэмжээнvvды[...] хыень, БМАССР-эй Н[...] просые уялгалха, тус [...] мэрие таhалдуулhанай[...] лөө Бичурай аймагай [...] бэрилхы хvдэлмэришэд[...] гvйсэдкомой тvрvvлэгшэ[...] Петров, ВКП(б)-эйн Б[...] айкомой секретарь нvх. [...]ков, гэгээрэлэй таhагые[...] лэгшэ нух. Куфтыре[...] ВКП(б)-эйн Загарайн Ай[...] секретарь нvх. Фомин, [...]гvйсэдкомой тvрvvлэгшэ[...] Носкин, гэгээрэлэй таhаг[...] хилэгшэ нvхэр Михеев г[...] тэ hvvлшынхеэ эрид хату[...] дуридхаха.

2) Правительствын т[...] hон болзор соо, бэшэг [...] хэгvйн ликвидацилгые д[...] hэнэйнъ тулөө Ярууны[...] магта нэгэдэхи преми ол[...] БМАССР-эй СНК-гэй дам[...] гын Улаан Тугые Зака[...] аймагта vгэхэ, ушарань, [...] мэдэхэгvйн ликвидацилг[...] дөө нютагуудтаа хvсэд[...] гээ.

Дамжуулгын Улаан [...] абалгада кандидадvудта [...] веро-байкальска ба Сел[...] аймагуудые тоолохо.

Danciigdaxi polozeeni tuxai poolьs[...] xeblel

Varşaava, aavgustiin 9. Danciigdaxi polozeeni xadaa xyşer xynde bolzo yrgelzelhөөr baina geze poolьsko xeblel temdeglene.

„Duraaraa goorodto“ poolьsko tamoozenne inspeektornyydei xydelmeride toibo xexegyi gehen poolьşiin ereltede danciigska senaatiin xariuuji kommentiirovelze, „Çaas“ gazeed bişene: „Ene xariuu xadaa mynөөnei ulasxoorondiin polozeenide jamar negen jixeşeg[...]naa amaralgiiji oruulna ton xvngenөөr batalxada baigaa. Danciigska senaa[...]bol ene momeentde ava[...]riiji sprovociirovalxii şil[...]gyi, gebeşji, Danciigai ta[...] poolьsko-danciigska xa[...]nuudta regyliirovaniiin [...] hain durazorigoi nalliçi batalxa jamarşji yndehe baxagyi“.

(TAS[...]

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес редакции: Центросоюзная 19 Телефоны: редактора — 8-44, отв. секретаря 2-23, Сельхозотдел — 7-55, Промотдел — 5-07.

Типография Наркомместпрома БМАССР. Бурглавлит № 1125.